

Tájékoztató az aszályhelyzet kapcsán a kárenyhítési rendszerhez kapcsolódó főbb tudnivalókról

Magyarország területének jelentős részén súlyos vagy nagyfokú aszály alakult ki, az aszálykár bejelentéssel érintett területek nagysága június végére elérte a 230 000 hektárt. Az eddigi aszálybejelentések nyolcvan százaléka az őszi vetésű kalászosokra vonatkozik és az ország öt keleti megyéjére koncentrálódik (Jász-Nagykun-Szolnok, Békés, Csongrád-Csanád, Bács-Kiskun, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye). Az agrárkár-enyhítési rendszer fontos segítséget jelent ebben a helyzetben a gazdálkodók számára, éppen ezért számukra az alábbi tájékoztató nyújt hasznos információkat.

1. lépés: a kár bejelentése

A mezőgazdasági káresemény bekövetkezésétől számított 15 napon belül, de a betakarítást megelőzően legalább 15 nappal kell a kárt a valóságnak megfelelően bejelenteni a Magyar Államkincstár (MÁK) elektronikus felületén elérhető MKR Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer alkalmazáson keresztül, ügyfélkapus hozzáféréssel. A bejelentésben a falugazdászok is segítséget nyújtanak. Aszály esetén a bekövetkezést követő **15 napos** határidő számításának kezdő időpontja az a nap, **amikortól a károsodás első alkalommal észlelhető** és a kárbejelentést aszálynál **legkésőbb szeptember 30-ig** lehet megtenni. Fontos, hogy a gazdálkodók a kárbejelentés során a **valósághoz minélközelebbi hozamcsökkenési adatokat** adjanak meg. A kormányhivatal a bejelentést leellenőrzi, és a káreseményt abban az esetben igazolja, ha az időjárási esemény miatti **várható hozamcsökkenés legalább 30%-ot elér**. A pozitív kormányhivatali határozat önmagában még nem jogosít fel kárenyhítő juttatásra.

2. lépés: a kárenyhítő juttatás igénylése

Azon termelők igényelhetnek kárenyhítő juttatást, akiknek a kormányhivatal a hozamkiesését leigazolta (1. lépés). Az igazolt mezőgazdasági káresemény esetén a gazdálkodó **november 30-ig kárenyhítő juttatás iránti kérelmet** nyújthat be elektronikusan a MÁK fent nevezett honlapján. **További feltétel, hogy a termelőnek a hozamérték csökkenése legalább 15% legyen. A kárenyhítő juttatás alapja ugyanis a hozamérték-csökkenés.** A károsodott növénykultúra **30%-ot meghaladó hozamcsökkenése** (terméskiesés) és **15%-ot meghaladó hozamérték-csökkenése** (termelésiérték-kiesés) **együttesen** jogosíthat fel kárenyhítő juttatásra, amelynek mértéke a hozamérték-csökkenés 80%-a (megfelelő mezőgazdasági biztosítás hiányában 40%).

A **hozamérték csökkenés** egy múltbeli referencia időszakhoz (az elmúlt öt év legmagasabb és legalacsonyabb értékű évének elhagyása után fennmaradó három év átlaga) viszonyított bevételkiesést (hozam és vonatkozó ár szorzata) jelent, így az alábbi módon kerül kiszámításra:

- a károsodott kultúra múltbeli hozamérték (Ft) = tárgyévi terület x három éves referencia hozam x három éves referencia-átlagár;
- a károsodott kultúra tárgyévi hozamértéke (Ft) = tárgyévi terület x **tárgyévi hozam** x tárgyévi referenciaár.

Akárenyhítő juttatás igénybevételével kapcsolatos eljárásban a referencia- illetve a tárgyévi hozamértéket a **ténylegesen hasznosított termőföldről betakarított mennyiség** alapján kell megállapítani. Azonban, ha a megyei kormányhivatal a kárenyhítő juttatás iránti kérelmek ellenőrzése során azt állapítja meg, hogy a **tárgyévi betakarított termésmennyiség** alapján számított **tárgyévi hozam 30%-ot meghaladó mértékben múlja alul a kárbejelentésre hozott döntésben igazolt, káresemény utáni hozamot**, akkor tárgyévi hozamként az igazolt, a **káresemény utáni várható - 1. lépés szerint megállapított - magasabb hozamot kell figyelembe venni** (a 27/2014 (XI.25) FM rendelet 10 § (2a) bekezdés a) pontja alapján). Kiemelendő, hogy ez a szabály semmiképpen nem jelenti a kárenyhítő juttatás iránti kérelem automatikus elutasítását, csupán a hozamadat korrigálásra ad lehetőséget, abban az esetben, a káresemény bejelentésére hozott határozatban megjelölt várható hozam és a ténylegesen betakarított hozam között jelentős eltérés van. A magasabb tárgyévi hozamadat befolyásolja a hozamérték csökkenés mértékét, így a kifizethető támogatás összegét is. Erre a szabályra az alap forrásainak és a jóhiszeműen eljáró, kárt szenvedett gazdálkodók jogos érdekeinek védelme miatt van szükség.

Kiemelendő, hogy az agrárkár-enyhítési eljárásban az Országos Meteorológiai Szolgálat a <https://agro.met.hu/> honlapján az aszály, felhőszakadás, vihar, valamint az őszi-, téli- és tavaszi fagy (és nem az általuk okozott kár!) bekövetkezéséről tájékoztatja a termelőket és a hatóságokat, amely információk az ellenkező bizonyításáig alkalmazandók. Az elmúlt évtizedben megszokott módon az agrárminiszter a gazdálkodási év egészének végén, október 31-ig **aszályközleményben** hirdeti majd ki az aszályhelyzetet, amely a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal szakvéleményén alapul.

A Vidékfejlesztési Programban az egységes kérelem benyújtásával díjtámogatás volt igényelhető erre az évre is a mezőgazdasági biztosításokhoz, több ezer gazdálkodó élt a lehetőséggel. A károsult termelők az agrárkár-enyhítési törvény alapján földbérleti díj mérséklésre is jogosultak, amelyet szintén lehetőségük van érvényesíteni.

Az agrárkár enyhítési rendszerről a Magyar Államkincstár (<https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/tamogatasok-listazo/-/tamogatas/638/jogcimismerteto>) és az Agrárközgazdasági Intézet (<https://www.aki.gov.hu/product-tag/karenyhitesi-rendszer/>) honlapján érhető el részletes tájékoztató. A kárbejelentés és a kárenyhítő juttatás iránti kérelmeknek az MKR Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer alkalmazáson keresztül történő benyújtásában pedig a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara területileg illetékes falugazdászai állnak a gazdálkodók rendelkezésére.